

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
 Pe jumătate an 12 c
 Pe 1 lună 2 c
 Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrul de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admī-
 nistrație.

Manuscrise nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Conflictul croato-maghiar.

De mult nu s'a ivit o afacere politică, o criză care să caracterizeze politica ungu-
 rească atât de bine și de nimerit ca și che-
 stia croată. Toată istoria acestui conflict,
 până în ziua de azi, este plină de fapte
 cari la fiecare pas dezvălesc mentalitatea
 și firea celor ce conduc destinele noastre.

Iată bună oară numai decât rezoluția de
 la Fiume. Coaliția unguerească este strâmto-
 rată, ea are nevoie de prieteni și de aliați.
 Ea caută deci alianța croaților. Baza ori-
 cărei alianțe politice este comunitatea inte-
 reselor și scopul ei sunt concesiile și re-
 zultatele reale cari se făgăduiesc părților a-
 liate în caz de izbândă.

Croații încă au crezut astfel, dar ungru-
 ii au fost de părere contrară. Ei au crezut
 că alianța cu croații este lucru firesc să a-
 ducă *foloase* numai ungruilor, iar croaților
nici un avantaj. Nu le ajunge, își vor fizis
 capii coaliției unguerești, »prietenia«, »alian-
 ța« cu noi? Nu este asta destulă cinste?

Astfel a fost lucru firesc ca pactul po-
 litic dela Fiume să se destrame ca un lu-
 cru prost făcut, ca o haină cârpită de mân-
 tuială, din petece multe și prost cusute.

Dar felul cum actualul proiect despre
 căile ferate a fost făcut! »Prietenii« și
 bunii »aliați« fac un proiect care lovește
 în modul cel mai cumplit drepturile croați-
 lor, care deschide cu mână brutală o rană
 vecinic sângerândă de pe trupul națiunii
 croate fără ca croații să fie măcar înștiin-
 țați dinainte. Aceasta va se zică »luptă de-
 schisă și cavalească«, cuvinte de cari fac
 atâta abuz oamenii politici ungru! Doi de-
 putați croați se prezintă la secretarul de

stat Szterényi spre a-i cere informații. Aici
 ar fi locul de a-i lămurii, de a-i îmbuna și
 mulțămii pe croați, ar crede ori cine. Ei aș,
 dl secretar de stat este ocupat, răspunde
 servitorul celor doi delegați ai națiunii
 croate, după ce așteptaseră timp de un ceas
 în anticameră. Și delegații trebuie să plece,
 fără să fi dat ochii cu »Méltóságos ur«.

Dar lucrurile să încurcă, croații fac ob-
 strucție. Ei invoacă rezoluția dela Fiume. A-
 tunci guvernul și-l aduce pe omul ei, pe
 Polónyi, făuritorul »alianței«. Iar Polónyi
 tăgăduiește în chipul cel mai sfruntat exis-
 tența acestei alianțe. Iată încă odată leali-
 tatea atât de celebră unguerească în toată
 goliciunea ei! Câtă vreme au avut nevoie
 de ea, nimeni dintre șefii coaliției unguerești
 nu a tăgăduit alianța. Dimpotrivă ei o in-
 vocau în fiecare moment!

Până și croații s'au aliat cu noi, toată lu-
 mea-i cu noi! Astfel strigau ei spre a um-
 plea Viena de spaimă. Iar astăzi alianța este
 pur și simplu tăgăduită ca un lucru despre
 care nu a auzit și nu a vorbit nimeni. Atâta
 lipsă de scrupul, atâta inconștientă imorală,
 într'adevăr, nimeni nu ar fi presupus nici
 din partea lui Polónyi!

Dar cum stă chestia alianței și a rezo-
 luției din Fiume? Lucrul nu se poate ști,
 căci și aici lealitatea și cavalerismul ungu-
 resc au știut să împiedice o lămurire din
 partea croaților. După explicațiile date de
 Polónyi în cameră, cinstea parlamentară și
 politică cea mai elementară ar fi cerut ca
 președintele și camera să-i îngăduie lui Su-
 pilo ca să dea lămuriri din partea croată
 asupra acestei chestiuni, cu atât mai mult
 că veracitatea unui Polónyi este mai mult
 decât îndoielnică. Nu mai trebuie să spunem

că tocmai contrarul s'a întâmplat, căci lu-
 mea noastră cunoaște prea bine pe ungru,
 pe cari naivii croați însă nu-i cunosc. Su-
 pilo deci nu a primit cuvântul și astfel
 chestia alianței croato-maghiare a rămas pe
 deplin »lămurită« după sistem unguerec.

Cum am spus, nici o chestiune nu ar fi
 putut pune într'un chip atât de limpede în
 evidență firea și apucăturile cârmuitorilor
 noștri, ca criza asta croată. Cavalerism, lea-
 litate politică, luptă cinstită și pe față, na-
 țiune generoasă și iertătoare și pentru duș-
 manii ei — iată atâtea frase și cuvinte um-
 flate, tot atâtea calități pe cari și-le atribuesc
 politicienii ungru atât de mult și atât de
 des, încât lumea străină începuse să-i creadă,
 și să-i ia în serios și iată acuma contrapa-
 gina, reversul medaliei celei sclipitoare, care
 ne arată tocmai contrarul.

* * *

Dar oare croații vor scoate cuvenitele în-
 vățături ale acestei pățanii? Nu să poate să
 nu li-se fi deschis ochii și să nu-i fi cu-
 noscut pe politicienii ungru așa cum sunt:
 plini de cel mai gros egoism național, pur-
 tând pe buze cele mai sfinte principii ale
 libertății și egalității pe seama lor, și cu
 gândul ascuns al împilării tuturor celorlalți.

Locul croaților nu este și nu poate fi
 alături de ungru, ci alături de ceilalți ne-
 dreptățiți ai Ungariei, alături de naționa-
 lități. Căci lupta din amândouă părțile are
 acelaș scop: zdrobirea jugului coaliției,
 realizarea adevăratelor libertăți și drepturi
 naționale pentru toate popoarele.

Dușmanul pe care-l combatem este ace-
 laș: fantoma statului național unguerec, a
 imperialismului maghiar. Limba oficială un-
 guerească a căilor ferate ar fi numai începutul

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Scrisori din București.

I.

Ardeleni veniți pe o zi, două, în Capitala Ro-
 mâniei... Tu știi ce însemnează vorbele acestea.
 Să stai luni de zile, multe luni de rând în
 București, să ai de acasă numai veștile din ga-
 zete, rar de tot câte o scrisoare mai plină de
 amănunte, să rămâi la grija minunatelor prietenii
 cari se spovedesc în cărți poștale, să te frământă
 cu gândurile și cu dorul nebun de a ști ce se
 întâmplă în locurile pe cari le iubești, ce se face
 cu sufletul rămas pe dinafara sloveior tipărite,
 cu zbaterile muițimii de a cărei soartă ești legat
 și tu... Nu se poate o mai amară pedeapsă a
 dorinței hrănită ani de zile, dea vede București,
 de a te familiariza cu atmosfera lui intelectuală.
 Și deodată, vestea dătătoare de puteri, însemnă-
 toare a orizontului posomorit:

— A venit cutare!

Doamne, ce voie bună! Il cunoști, nu-l cu-
 noști, și-e prietin sau dușman, vine din locuri
 cunoscute sau necunoscute, în primul moment
 nu importă. Cu el aduce totdeauna o veche
 lume dragă, un cortegiu de umbre iubite. Un
 cuvânt al lui, o mișcare, par'că ferește o perdea
 în dosul căreia apare o mulțime zimbătoare.
 Brațele se deschid pentru îmbrățișări, vorbele se
 aleg mângâietoare, emoționale de căldura reve-
 derii.

Dar cea dintâiu clipă trece. Aerul de impros-
 pătare se pierde. Bucuria duioasă a întâlnirii se
 preschimbă într'un fel de substrat pe care l sim-

tești fără a-ți da seama de el. Urmează știrile
 plăcute, comentariile noului sosit, pe cari de
 obicei le discuți și de multe ori nu le aprobi.
 Se pornesc schimbările de vederi, comentariile
 mult sau mai puțin infocate, după temperament,
 pânăce se ajunge la neînțelegeri depline, câte-
 odată. Și de unde te așteptai de un șențuleț care
 să te despartă de oaspele așteptat cu tot dragul
 și primit cu bună frăție în tovărășia ta, te po-
 menești în fața unei prăpășii mai întunecoasă
 decât părerile lui.

E foarte ciudată psihologia acestor întâlniri,
 de multe ori. O jumătate de an de petrecere
 într'alt mediu te face să vezi lucrurile în alte
 culori și, fără să-ți dai seama că, poate, tu te-ai
 schimbat, rămâi uimit de câte nepotriviri găsești.
 Acestea însă, dacă tulburi puțin, nu au darul de
 a nimici frumseța momentelor de petrecere îm-
 preună cu fratele sosit atunci. Se vede însă că
 eu n'am nici un noroc de am dat peste un
 creștin dela noi ca nealții, care m'a secăt la
 inimă cu ale lui...

Dar stai s'o iau dela capăt. E un om foarte de
 treabă, dacă nu și de ispravă. E și scriitor, pagubă că
 vârsta îl face să fie încă modest, fiindcă astfel,
 cu mai multă îndrăzneală și încredere în calitățile
 lui, națiunea ar câștiga cu un ceas mai curând,
 o putere valoroasă. Pe mine m'a »adus în clar
 în multe priviri«. L-am întâlnit, mi-se pare, pe la
 »Ligă«. E dintr'un orașel cu rosturi istorice pen-
 tru transilvăneni, istorice-culturale pentru toată
 Românimea, dar care astăzi adăpostește, supt
 haina largă a glorioaselor amintiri, o groază de
 rătăcirii, și istovește orice talent s'ar aciua acolo.
 Deci înteb noua cunoștință:

— Ce mai fac oamenii pe la Dvoastră? Mai
 trăesc, mai mișcă?

— Natural că trăesc!

— Bine, nici eu n'am zis c'au murit. Dar lu-
 crează ceva mai acătărea, să se poată vorbi de
 ei? —

O privire, care mi-a dat senzația că aș sta în
 fața unui redactor de gazetă »politică și literară«
 (și de mărunțisuri), pe care își poate lua voie
 oricine s'o ignoreze, în care însă el crede că se
 oglindește gândirea și simțirea a sute de mii.
 Așa dar, îmi răspunse jicnit:

— Cum să nu facă? Pe semne că nu urmăriți
 ziarele. Este la noi o activitate laborioasă și o
 atmosferă amicală dezvoltării chiar și a verică-
 rei arte. Avem și poeți și prosatori și bărbați de
 știință și filosofi.

— Asta-i foarte frumos. Păcat că n'aveți și
 vr'un critic.

— Păi că'z atâta ne-ar mai necesita. Critici
 suntem cu toții. Critica nu presupune un talent
 deosebit de celelalte ocupațiuni, și o putem face
 oricare...

— Așa-i, critica nu e te miri ce scofală. O
 faci și dta, o face și altul dintre concetățenii ur-
 bei drale —, fie la ei, acolo.

După alte câteva cuvinte ne despărțim. Rămâne
 însă hotărât să ne întâlnim seara, mai mulți. Ori
 cât de nerăbdător am fost, seara a venit repede
 și ne-a adunat pe noi, vre-o patru inși. Incepe
 unul vorba:

— Și zi, ai mai venit pe la noi, frate Tânase?
 Bine-ai făcut. Da, ce mai faceți pe acasă cu po-
 litică, cu certurile, ai?

— Rău de tot, domnilor. La adică, certele pro-

maghiarizării încet și pe rând a tuturor funcțiilor publice din Croația. Cunoaștem lăcomia insașiabilă a politicianilor unguri, dacă croații le vor întinde un deget ei vor cere mâna întreagă.

Aici nu poate fi vorba de chestiunea, dacă drumurile de fier sunt sau nu o întreprindere particulară a statului unguresc, cum susțin ungurii. Nu aceasta este baza justă a discuției. Fie întreprinderi particulare, fie servicii publice, ele trebuie să fie croate, și nu pot fi decât croate, de vreme ce poporul pe seama căruia s'au făcut, este croat, de vreme ce ele sunt pe teritoriul limbii croate și susținute de croați.

Orice altă argumentare este o chițibușărie nedemnă pentru a susține un mare și sfânt drept național: dreptul de a trăi o viață națională întreagă, neştirbită și deplină. Imperialismul unguresc este negarea a tot ce constituie acest drept și pentru aceea încă odată: croații nu pot fi decât prietenii noștri, căci dușmanul dușmanului meu este totdeauna prietenul meu.

Delegații croați să puie la o parte orice considerații înguste, să nu caute la deosebiri de drept public ce ne desparte pe noi de ei. Căci ce-ar pierde ei din aceste drepturi prin prietenia cu noi? Nimica. Și ce ar câștiga. Mult, credem chiar foarte mult. Să nu se uite că parlamentul unguresc nu va avea veșnic aceeași compoziție ca azi. Orice reformă electorală va trebui să ne dea un puternic partid al naționalităților în viitoarea cameră. Atunci orice aspirație croată va găsi în deputații naționaliști același sprijin efectiv și călduros, pe care îl are și azi.

Cvota cheltuielilor comune. După cum am scris la timpul său, comisiunea ungară, aleasă pentru fixarea cvotei cheltuielilor comune ale monarhiei, a ținut zilele trecute ședință, sub prezidența lui Széll, hotărând, ca proporția cvotei să rămână cea veche: 65.6 procente pentru Austria și 34.4 pentru Ungaria.

vin din politică. Sunt unii nechemați, cari își imaginează că dacă au binemeritat dela națiune pentru serviciile prestate pe oare-care agru intelectual, apoi își pot permite să se amestece în politică. Iar noi, câțiva bărbați, cari nu că nu vrem să ne lăsăm capacitați și ne arogăm dreptul de a-i judeca, dar avem talent politic, le spunem că știința aceasta superioară nu-i pentru toți. Și ei se supără și îndrănesc să răspundă...

— Da bine, frate, n'au și alții voie să spună ce cred, după cât au...

— Să nu mă întrerupeți, mă rog, domnilor. Nu pot avea voie. Căci este chiar o mare nefericire că la noi și aceia cari n'au nici o pregătire politică, nici simțul politic necesar, vor să ne ferească cu ori ce preț, disconsiderând sau bagatelizând ceea ce nu înțeleg, și vrând să ne dea la o parte pe noi, cari cunoaștem chestiunile...

— De unde știi că și tu ești dintre cei chemați?

— Ei, asta-i! Păi eu sunt șeful lor. Și sunt singurul activist, de care spun deputații noștri căi mai de seamă că pot sta de vorbă cu el, — adevărat cu mine. Apoi se știe că eu, într-o broșură, să zic astfel, a mea, care se deosebește de celelalte ale mele, cari nu sunt politice cum e aceasta, am stabilit încă de demult stadiile de evoluție națională a românilor din Ungaria. Pe

Comisia ungară a trimis celei austriace notă despre acest decis al ei, întrebându-o totodată, dacă este învoită să continue pe baza aceasta pertractări orale. Comisia austriacă s'a întrunit, sub președinția lui Schweigel și s'a declarat pentru proporția cvotei la 57.6 și 42.4. A avizat în același timp comisia ungară, că nu e dispusă a începe pertractări orale, ci numai în scris.

În felul acesta se prevede, că nu se va cădea de acord și tot Majestatea Sa va fi nevoit să fixeze proporția procentelor.

Obstrucția croată din zi în zi e mai viguroasă. În ședința de ieri obstrucția deputaților croați a fost aproape tehnică. Își împlinesc datoria cu multă energie în cameră și în același timp nu uită să însuflețască și să i îndemne la luptă pe cei de acasă. Manifestul adresat națiunii croate este redactat în termeni calzi și bărbătești. Între altele se spune în acest manifest.

»Ne aflăm în pragul luptei, ce vom avea s'o purtăm pentru limba noastră. Dar națiunea croată nu se va lăsa sedusă de promisiunile noului regim, ci va lupta cu cinste. Nu ne este iertat, să uităm, că forța guvernului național de până acum a rezidat în buna înțelegere dintre croați și sârbi. Noul regim se va trudi să înstrăineze pe croați și pe sârbi între sine, dar unirea croaților și sârbilor va fi și de aci înainte chezașia cea mai sigură a succesului.

În contra noului ban s'a început în Zagreb o acțiune puternică de a-l boicota din societate. Se afirmă, că între conducătorii acestei mișcări ar fi și fostul ministru croat Tomašići.

Libertatea și minoritățile.

De dr. U. T. Mihaiu.

V.

3. *Minoritatea românilor.* Înainte de a vorbi de minoritatea noastră în parlament, ne pare necesar, de-a face o mică introducere teoretică. Ce este un partid? Marele apărător al sistemelor partidelor, Burke spune: »Un partid, este un corp de oameni, cari se unesc pentru punerea puterii lor comune în serviciul național, pe baza unui principiu la care aderează toți.

urmă, eu sunt cel mai îndârjit apărător și totodată cel mai cu vocațiune pentru tractarea teoretică a chestiunii române din Ungaria.

— Se vede că ești încântat până la entuziasm de credințele tale politice.

— Așa trebuie să fie ori care luptător. Căci dlor, dacă vom arunca o privire retrospectivă asupra trecutului și prezentului, ca să ne dăm seama de viitor, și dacă — după aceea — vom face o ochire sumară și generică asupra acțiunilor cari au însuflețit omenirea în idealul ei național-politic, dela Moisi și Pericles până la statele micițe din America de astăzi, vom observa că în viața indivizilor ca și în viața popoarelor, sunt momente și situațiuni în cari gândirile minții și simțimintele inimii conversează la oaltă ca să prepare, prin gura unuia oare-care, acel strigăt formidabil de »în lături«, care delătură pe politicianii de instinct, prăvăzut dela natură cu atestat de cea mai crasă ignoranță.

Eu, frate dragă, ascultam buimăcit revărsarea aceasta de vorbe și nu vedeam surâsul tovarășilor mei. Deodată, ca plictisit de limbușia aceasta, începe unul:

— Care va să zică, așa cu politica. Dar ce zici de literatură? Te știam și poet, prin urmare trebuie să torni o câtime din focul tău în strofe.

Nu în dreptul public, ci printre factorii puterii publice, joacă partidele politice rolul lor însemnat. Vieța lor, este lupta societății pentru stăpânire în stat.

Noi deosebim partide, cari au domnit odinioară, sau reacționare; partide, cari sunt de prezent stăpânitoare, sau conservative, și partide, cari n'au ajuns încă la cârmuire, după îndepărtarea sau apropierea fântelor lor: progresive sau radicale.

Partidele reacționare, de regulă aristocrate, țin la menținerea sau reîntoarcerea către stările de nainte. Cele conservative, țin la ordinea existentă și acceptază numai în sensul ei strict o reformă. Cele progresive și radicale, nu sunt partide politice, ci economice, ca partide agrare, liber schimbiste, uvriere etc.

În care din aceste categorii, am putea ca să orânduim partidul nostru? Înrolarea lui în vre-un sistem politic, este dificilă, nefiind structura și caracterul său încă format. Partidul românesc, este încă novice, membrii săi alcătuitori, sunt încă neînvățați și nepotriviți; lipsește coerența sistemului și unitatea ideilor. Caracteristica activității sale este spiritul juridic, teologic și retoric. Interiorul partidului, nu-i străbătut de toventul luminos al timpului moderu științific, care este de natură economică. Neajunsurile acestea, sunt explicabile, ele se arată la toate partidele tinere, cari n'au un trecut mare, tesaurul de experiențe, un steag botezat în lupte grele, analele, biblioteca și arsenalul lor. Caracterul economic, care ar trebui să-i dea tocmai stigma deosebită, este spălăcit și palid, deși interesele mari ale poporului nostru, care stă în spatele său, au fost atât în trecut după cum sunt și în prezent eminentamente gospodărești.

Partidul nostru, nu dispune de puterile suficiente și specializate. Variațiunea talentelor și a oamenilor cu educația politică recerută, lisește. Partidul național, la începutul Revoluțiunii franceze din 1789, avea pe Mirabeau, ca tribun, pe Lafayette, ca general, pe Siéyes, ca filosof, pe Bailly, ca jude

— Aici e și mai perversă chestiunea, răspunde cu un zimbet amar noul venit. Adversarii mei, desigur geloși de concurență, își dau cu părerea că poeziile mele sunt slabe. Mie, par'că nu știu cum să ma erijez în apreciator prea sgomotos al lor, ci las timpul să facă justiție. Dar susțiu că deși nu vor corespunde, poate tuturor regulilor artei, totuș nu torturează peste măsură gustul cetitorilor, iar în același timp încălzesc și însuflețesc și consolidează conștiința românească — poezii politice!

— Bine, omule, considerațiile acestea nu mai merg astăzi. Avem destui scriitori buni, și nu înțeleg pentru ce ar mai stărui mediocritățile și cei fără de talent...

— Să mă scuzați, domnilor, dar eu cred că nu pot intra în categoriile acestora. Eroarea mea cea mai mare este că nu mă prea ocup cu micile fleacuri, cari urmează poeziile altora.

— Dar limba, stilul, versul?

— Vedeți, aceasta e nepriceperea voastră a tuturor, și a celor din România și a celor cari ați venit dela noi și nu mai cunoașteți circumstanțele. Eu unul nu fac nici un caz dacă un ardelen mai face câte o greșală limbistică. Hei, dlor, cap să ai, și...

— »Minte nu-ți mai trebuie«, încheie interlocutorul distinsului nostru compatriot.

P. Curpen.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser János, Budapest.**

suprem, pe Danton, ca economist etc. Natura a hărăzit poporul francez cu conducători și apostoli geniali, cari se întreceau în idei, în patriotism și abnegație.

Pentruca, un partid să se poată zămisli într-o societate, sunt trei factori principali necesari: întâiu, bogăția, al doilea, o clasă socială superioară, și al treilea, un stoc disponibil de puteri intelectuale și morale.

Aceste trei elemente, cari lipsesc încă în mare parte la noi, le aflăm în România vecină. O schiță scurtă a partidelor din regatul românesc, este desigur foarte interesantă și instructivă.

Partidul conservator este puternic prin dignitatea și mărimea bogăției. El va avea în toată vremea, asupra mersului afacerilor țării, o înrăurire cardinală, care isvorește din moșiile mari. Proprietatea, este o putere suverană. Beaconsfield afirmă că, »pământul guvernează poporul«.

Partidul liberal este tare prin liderii lui patriotici și populari. Brătianu a fost cel mai mare agitator economic și educator politic al poporului, pe care-l cunoaște istoria. Trecutul partidului liberal, se confundă cu trezirea noastră națională.

Partidul junimist, un cerc mic de bărbați, dar mare prin idei și știința pe care o reprezintă. Carp, se distinge printr-o politică financiară îndrăzneată. Idealul lui, este democratizarea materială a României. Maiorescu, ridică tonul discuțiilor și însuflește actele publice printr'un spirit sărbătoresc. Vorbirile sale, pentru cameră sunt sărbători. El este un restaurator moral al tuturor partidelor știința sa, n'are rival, elocința sa, este năzdrăvană, figură clasică, care pare a scobori din rassa mare a lui Peel sau Gladstone.

Noi n'avem încă baza materială pentruca să facem politică cu efectul dorit. Carp a zis: numai acela să facă politică, care are anual o rentă de 40 mii livre. O societate liberă, nu poate exista fără o aristocrație. Chiar democrațiile cele mai curate,

desvoaltă în sânul lor în mod neștiut o clasă aristocrată.

Fenomenul acesta l-a constatat și Plato și Aristotel. Sub această aristocrație înțelegem însă un rang social nejenat și negelos, susținut prin datorințe și slujbe diferite, cu alte cuvinte, un patriciat, care nu trăiește decât din jertfe și care trebuie să degenereze așa, ca nobilimea feudală, dacă face din victoria sa un abuz și din privilegiul său un instrument de exploatare.

Numai o clasă materialicește asigurată și independentă poate, ca să aibă desinteresarea necesară pentru îngrijirea marilor interese publice. Clasa noastră dirigentă, materialicește încă nevârșnică, nu poate să deosebească interesele personale de acelea ale obștei și n'are nici timpul, ca să aducă jertfele recerute. Politica cere sacrificii materiale, intelectuale și temporale. Stările noastre sociale permit aceasta numai într'o măsură mică.

Dela clasa aceasta atârână orice succes în politică. Singură ea poate, ca să dea masselor educațiunea și moravurile politice. După cum principiile politice se ridică de jos în sus, așa moravurile politice scoboară de sus în jos. Dar moravurile acestea le poate avea numai o aristocrație adevărată, așa cum am caracterizat-o, fiind o bărbăție ei cât de burgheză sau democratică. Privilegiul acestei aristocrații trebuie să fie: o stare materială asigurată, o înaltă educație politică și forța muncii.

Am spus, că după cum moravurile politice scoboară din sus în jos așa se ridică adevăratele principii politice de jos în sus. Poporul este temelia politicii. Energia sa veșnic nouă și înviorătoare hrănește toată viața statului. De aceea, reformele pentru popor, sunt viața proprie a partidelor. Politica trebuie ca să se petreacă, mai ales în împrejurările noastre, cât mai puțin în atmosfera orășănească și parlamentară și cât mai mult la sate.

Numai poporul poate fructifica solul unui partid. Fără popor, orice partid este o for-

mațiune hibridă. Până acum și chiar și astăzi țărănimea este privită numai de un obiect de reclamă senzațională și de o podoabă, pentru acoperirea golăciunii intereselor proprii. Dar gândurile și sentimentele poporului, sunt în politică absolut de lipsă, înlocuind energia sa inconștientă în mod covârșitor activitatea conștientă a singuraticilor. Orice program politic, trebuie scos din măruntaele țărănimei. Spiritul poporului stă mai presus decât spiritul celui mai mare bărbat. Totul ce avem, am scos din popor.

Din România.

Plecarea Suveranilor. MM. LL. Regele și Regina au părăsit Capitala ieri la orele 10 a. m., pentru a-și lua reședința de vară la Sinaia.

Maiestatele Lor au fost întâmpinate pe peron de AA. LL. RR. Principii moștenitori, A. S. R. Principele Carol, dl. președinte al consiliului și d-nii miniștri, dl. Emil Petrescu, prefectul poliției etc.

Suveranii s'au întreținut cu persoanele de față. Trenul regal a fost condus de dl. Miculescu, directorul general al C. F. R.

M. Sa Regina se va înapoia cu un tren special, în Capitală pentru a lua parte la serbările, pe care societatea »Cultura și ajutorul femeii« le va da Sâmbătă în parcul Filaret.

M. Sa Regina a făcut Mercuri d. a. o vizită la instituțiunea orbilor »Vatra Luminoasă«, unde a fost întâmpinată de dl. I. G. Saita, membru în comisiunea interimară a Capitalei.

Suverana a vizitat mai întâiu secțiunea de frângerie de pe bulevard, interesându-se de fiecare orb în parte.

În urmă s'a vizitat atelierul în amănunțime și anume atelierul de fabricat perile, atelierul de împletituri, atelierul de împletit bucăți de stofe pentru pantofi de vară — singura instalațiune de acest fel la noi în țară — apoi atelierul de împletit coșuri și atelierul de țesătorie, în care lucrează numai femei.

În secțiunea centrală sunt 42 orbi bărbați și numai 10 femei.

M. Sa Regina avu pentru fiecare un cuvânt binevoitor. Cu acest prilej i-se înfățișară mai mulți orbi și oarbe spre a fi internați în acest institut.

Pe la orele 7 d. a. se oferî masa tuturor invitaților — invitațiunile au fost speciale.

Limba maternă în școlile noastre pedagogice.

— *Analiză critică a publicațiunilor:* »Plan de învățământ pentru institutele pedagogice« nr. 1903 congr. votat în congr. naț. bis. la 8/21 Oct. 1903 — și »Regulament pentru examenul de cvalificațiune învățătorescă la institutele pedagogice gr. or. române, nr. 150 congr. votat la 9/22 Oct. 1906. —

Promovarea învățământului limbei noastre matene, în patria noastră, unde o cultură ne-română se silește să ne între în casă și pe ușă și pe fe-reastră, — pentru cine mai este îndoială, că e de o mare, de o vitală însemnătate!

Aceasta va fi fost, de sigur, idea, care a provocat dispozițiile Măritului Congres Național Bisericesc, pentru facerea unui plan și unui regulament, îndeosebi pentru învățământul acelor elevi, cari vor fi meniți, — după cuvântul poetului:

*Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-am luminat cărările pribege...*

Dacă îngrijorarea înaltei instituțiuni a dat rod bun prin munca celor... aleși la împlinirea ei, se va vedea din cele următoare.

În primul alineat al Planului, în capitolul relativ la studiul limbei române în institutele noastre pedagogice ort. rom. se spun, drept considerațiuni de ordin general, următoarele:

»Scopul: Abilitatea în man u a r e a¹⁾ conștientă a limbei (!) în graiu viu și scris, exprimarea corectă, clară și frumoasă a cugetărilor și cunoașterea temeinică a gramaticii (!)...«

Se cuprinde oare, în șirele citate, tot ce poate cuprinde, în general, studiul limbei române, într'un institut pregătitor de învățători populari?

Apoi: Nu se exagerează oare întru nimic pretențiunile necesare, față cu pregătirea pedagogică din limba română, pentru școlile elementare?

Dacă nu ne-am nelinișit, de forma exprimării puțin corecte a Planului, — deși e vorba de corectitatea formei exprimării gândurilor, sentimentelor și impuiziunilor prin limbă, în general, — nu e de înțeles dispoziția laconică a cunoașterii »tameinică a gramaticii«, ca scop al învățământului limbii materne. Căci afară de filologi, ²⁾ toată lumea socotește — și mai ales adevăratul peda-

¹⁾ Sublinierile și intercalările în paranteze sunt puse de autorul acestui articol. Cititorul înțelege, pe baza semnelor, defectuositatea de stil și logică, — a reproducerii literale din Plan.

²⁾ Filologilor specialitatea le pretinde cunoașterea temeinică a structurii limbei.

gog, care caută mijloacele ușurării progresului și ale cuceririi rezultatelor pozitive, în deobște practice — că gramatica este mijlocul (nu scopul!) prin care ajungem a scrie și a vorbi corect.

E o fatală greșală fundamentală greșala Planului, cuprinsă în metamerfozarea mijlocului din destinațiune în scop, și de-acî, urmează slăbirea în-tegrei clădiri, pe care o prezentăm în amănuntele sale.

CURS ³⁾ I.

2 ore pe săptămână.

»Fonologia și morfologia limbei române, sunetele, ortografia și legile fonetice (!) Propozițiunea simplă. Părțile de vorbire. Substantivul. Articolul. Declinațiunea (?) Adjectiv (ul?), pronume, numeral. ⁴⁾ Verbul, conjugațiunea verbelor active, transitive și intransitive (ne...!), reflexive și pasive. Adverb, prepozițiune, conjucțiune și interjecțiune. Formarea cuvintelor. Derivațiunea. Compunerea vorbelor, familia de cuvinte. Înțelesul cuvintelor.«

Din această expunere taxativă a materialului de învățământ pentru cursul I, pedagogic se vede, că Planul intenționat cere să se dea elevilor ma-

³⁾ Românește — nu ovreește, în jargon român — se zice *cursul*; și aci am scris textual, după Plan.

⁴⁾ Unele scrise cu litere mari, altele cu mici; unele cu articol altele fără articol. »Ortografie« »corectă« ?

La boala »VÂNĂ de AUR«, diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul »ZERO«, căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

ZERO

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

»ZERO« e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

După masă M. Sa Regina și întreaga asistență s'au fotografiat.

M. Sa Regina a părăsit »Vatra Luminoasă« la orele 8 jum. seara.

Ancheta. Dl Ionel Brătianu, ministru de interne, de acord cu dl general Al. Avrescu, ministru de războiu, a numit o comisiune compusă dintr'un director din ministerul de interne și un căpitan dela marele stat major al armatei, cu însărcinarea de a face o severă anchetă asupra modului cum s'au reprimat răscoalele țărănești.

Acești doi membri lucrează la fața locului, în toate județele unde răscoalele țărănești au fost cu un caracter violent și au fost reprimare prin vărsări de sânge.

În special comisiunea are misiunea de a cerceta atrocitățile ce s'ar fi săvârșit în multe părți după ce se reprimase răscoalele, și asupra cărora s'au primit denunțuri individuale atât la ministerul de interne cât și la cel de războiu.

Această anchetă, care se face personal pentru ministrii de interne și de războiu, are de scop a pedepsi pe cei ce se vor găsi culpabili de vre-o ilegalitate sau abuz de putere.

Din camera României.

— Ședința dela 13/26 Iunie 1907. —

Ședința se deschide la orele 2 și 20, sub președinția dlui M. Orleanu, vicepreședinte.

Dl Dim. Sturdza, președintele consiliului, declară că optează pentru colegiul I Senat de Brăila.

În consecință se declară vacant colegiul I de cameră din Dolj și Senat II de Tecuci.

Se votează proiectul pentru declararea de utilitate publică a râului Suceava, pe frontiera dintre România și Bucovina.

Se votează fără discuție proiectul prin care se modifică art. 30 din legea electorală în sensul că decutații și senatorii nu pot îndeplini funcțiunea de primari, afară de com. București.

Se ia în discuție proiectul pentru o nouă repartizare a unei sume de 8 milioane din excedentul bugetar 1905—1906.

Dl Ion Lahovary roagă pe dl ministru de finanțe să mențină o sumă de 20000 de lei pentru

urmarea unor experiențe științifice în chestiunea înfrumusețării pădurilor asupra climei și agriculturii.

Dl Emil Costinescu: Am șters această cheltuială fiindcă mi-s'a părut că nu corespunde nici unui scop practic. Institutul meteorologic a ajuns în această privință la concluzia curioasă că ar trebui să desființăm pădurile dela câmpie, pe când toată lumea știe, că avem prea puține. În aceste timpuri grele, nu putem plăti lucrări cari să ne dea asemenea rezultate.

Proiectul se votează în total.

Se ia în discuție proiectul de lege pentru ratificarea măsurilor luate de guvern spre a se veni în ajutorul proprietarilor și arendașilor cari au suferit pagube de pe urma răscoalelor țărănești.

Dl C. G. Pietraru, în discuția generală, face rezervele sale în ce privește aplicarea acestei măsuri. Prefecții și administratorii financiari au făcut unele nedreptăți la evaluarea pagubelor.

Oratorul cere ca guvernul să numească o comisiune care să evalueze pagubele proprietarilor, spre a se putea acordă despăgubiri.

Se cere închiderea discuției, care se votează prin ridicarea de mâni.

Legea e votată cu unanimitate.

Se dă citire proiectului de lege prin care se dă o nouă interpretare proiectului de lege pentru perceperea taxei de 3 la sută asupra lefurilor funcționarilor.

Dl Zamfir Filoti cere explicații asupra acelei interpretări.

Dl E. Costinescu, ministru de finanțe răspunde că ori-cine are o leafă fixă și ori unde este considerat ca impiegat și deci trebuie să plătească o taxă de 3 la sută.

Au început să se facă ministerului de finanțe sute de procese, intentate de diferiți advocați, cari susțin că nu intră în categoria funcționarilor, de și sunt plătiți cu leafă fixă.

Dl Nestor Cincu cere să i-se spue dacă impiegășii agricoli intră în categoria funcționarilor.

Dl Em. Costinescu, ministru de finanțe, declară că nu se vor impune alte persoane decât cele cari au fost impuse până acuma.

Legea se votează în unanimitate.

Se dă citire proiectului de lege pentru restituirea taxei de 5 lei, ce se pusese pentru cazul când țărani ar suferi de secetă și li-s'ar împărți porumb.

Camera primește cu aplauze acest proiect de lege, care se votează în unanimitate.

D. Em. Costinescu, ministru de finanțe, depune un proiect de lege pentru modificarea bugetului eforiei spitalelor civile pe 1907—1908.

Se citește apoi proiectul de lege prin care se

modifică un articol din legea învățământului secundar, prin care un profesor de religie trebuie să fie licențiat sau doctor în teologie. Se votează cu unanimitate.

Se votează apoi proiectul de lege relativ la abrogarea art. 57 din cap. 16 din legea clerului mirean și a seminarelor.

Dl Em. Costinescu, ministru de finanțe, a răspuns că declarațiunea dlui Carp este o chestiune care privește partidul conservator. Guvernul ia act însă de cele spuse de dsa și va continua să lucreze așa cum crede că e bine.

În acelaș timp e îmbucurător, că cele două partide se iau la întrecere, pentru a asigura liniștea și fericirea acestei țări. (Aplauze).

Ședința se ridică la orele 4 și jum.

— Ședința dela 14/27 Iunie 1907. —

Ședința se deschide la ora 2 și 10 sub președinția dlui Ferechide. Sunt prezenți 103 deputați.

Pe banca ministerială sunt d-nii Sturdza, Brătianu, Costinescu, Toma Stelian și general Avrescu.

Dl N. Matei, deputatul colegiului III de Bacău, cere cuvântul spre a vorbi în chestia țărănească, Dl președinte îi răspunde că această chestie nu e azi la ordinea zilei și că prin urmare nu se poate să vorbească de ea. Dl Matei se așează atunci la loc spunând că va vorbi când va veni la ordinea zilei.

Dl N. T. Pop spune că s'a promis de către guvern că se vor acordă despăgubiri, vede însă că acum guvernul n'a adus în discuție nici o lege pentru acordarea despăgubirilor.

Dl Sturdza spune, că chestia trebuie mai întâi discutată și studiată bine. Am spus la întrunirea dela Craiova și la cea din Brăila că se vor da despăgubiri, cuvintele mele dela acele întruniri sunt cel mai bun răspuns pentru aceia cari se îndoesc.

Dl N. Iorga ridicându-se, spune că e foarte rău că în parlament, în sesiunea extraordinară se înălătură discutarea chestiunilor mai importante. Astfel a fost ieri, dl Pietraru vorbise despre despăgubiri și nimeni de pe banca ministerială nu i-a răspuns. D-sa apoi ar voi să știe comisiunea pentru reforme în ce fel va fi întocmită și care va fi norma după care se va compune și lucra.

Dl președinte spune dlui Iorga că observațiile acestea putea să le facă ieri când a venit în discuție chestia, iar nu azi după ce s'a aprobat sumarul discuțiilor din ședința trecută.

Dl Sturdza: Ar fi bine ca acei cari nu știu cum merg lucrurile în parlament să întrebe ca să afle, să învețe.

Eu cred că mai bine ar fi să ascultăm pe de-

terial filologic (legile fonetice, formarea cuvintelor, familii de cuvinte). Din înșirarea materialului se vede, că Planul nu fine seamă de aranjamentul gradat, metodic; și în fine Ortografia, nedeslușită aci, ca întindere, și lipsind indicarea ei și în alt curs, nu se poate învăța și ști, fără cunoașterea gramaticii întregi.⁵⁾

...Și când mă gândesc la o categorie oarecare de elevi — care tot nu se mai isprăvește la noi! — și studiez Planul din vorbă, — — îmi vine în minte dulcele Creangă:

— Ce este gramatica?... — Gramatica este... este... — Ce este?... — Este... ce este...

Considerându-se, pe de altă parte, că dela elevii cari ne vin acum la preparandii, se cere să aibă patru clase medii (deși, durere, cei mai mulți nu sunt instruiți în românește), cu elevi astfel pregătiți se poate studia întreaga gramatică, cu scopul scrierii corecte și în parte a vorbirii frumoase românești, — bine înțeles, în legătură și cu citirea, conversațiunea și... vorbirea literară a tuturor (eventual?) profesorilor!

De... prium desiderium, — să nu ne aducem aminte...!

⁵⁾ Perioadele și punctuarea lor, cel mult, s'ar putea lăsa pentru cursul următor, — din cauza timpului, nu a metodei de studiu.

Numărul orelor, în vederea în deosebi a exercițiilor, socotesc, că ar trebui, în ncest curs, să se fixeze la 3.⁶⁾

CURSUL II.

3 ore pe săptămână.

În expunerea materialului sintactic, (separare nenorocită, — de etimologie!) nu este trecută ortografia; se confirmă dar, spusele noastre de mai sus, că Planul luând mijloacele drept scop, își pierde rostul și înțelesul, din punctul de vedere practic al învățământul gramatical al limbei noastre materne.

Și va dăinui situația nefastă din trecut și în mare parte din prezent, că va mai trebui să căutăm cu lampa lui Diogene un învățător ori preot român, care să știe scrie la un ziar, o informațiune, fără greșală, românește!...

În ce privește materialul de *Noțiuni despre stil și compozițiuni*, iată subtitlurile lui:

»Calitățile generale ale stilului, despre compoziții, feliurile compozițiunii, despre acte, despre epistole, narațiunea, descrițiunea, disertațiunea și discursul.«

⁶⁾ Manuale bune ar fi: *Găvănescul și L. Antonescu* Elem. de gram. (Iasi). *N. Bogdan* Gramatica (Brașov). și *V. Onițiu*, Carte de citire (pentru șc. medii).

Din această fugitivă și superficială înșirare de... titluri de capitole, lipsesc tocmai esențialele dispozițiuni pentru adunarea materialului de compozițiuni ușoare, — mai dezvoltate doar decât în clasa a 5-a poporană, dar tocmai pentru aceasta necesare. Apoi dintre scrisori, lipsesc cele literare, ș. c. Peste tot, lipsesc criteriile, cari să te... facă a înțelege, că în aceasta clasă, în acest curs, se începe pregătirea elevilor pentru stilizarea corectă și logică.

Materialul de »stil și compozițiuni« însă, așa cum este elaborat în Plan (anul 1903), este întocmai dezvoltat, în 17 pagini de tipar rar și mare, drept material fundamental și special pentru un *an de studiu* școlar, în cartea: »Manual de limba română, elemente de stilistică și poetică și carte de citire⁷⁾ de E. Hodoș, Caransebeș, 1902.«

Identitatea materialului din *Planul din 1903*, cu materialul din manualul de *Enea Hodoș*, tipărit la 1902?

Filius ante patrem?

Aceasta nu aparține... științei, — *trecem înainte!*

⁷⁾ Numai »carte de citire« i-se potrivește. (Vezi și nota imediat următoare).

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de pocal de apă amară o o o

Igmândi

alui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei-respirării grele, galbinare, umflarea ficatului și fierii, dia, bită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne! Comanda se pot face la **Schmidthauer Lajos**, farmacist în **Komarom**. Se poate căpăta în fiecare farmacie ma.

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

putatul Necolae Matei, ce are să ne spuie acest sătean, un om care n'a învățat lucruri atât de multe, ca alții, dar care poate că va avea să ne spuie ceva.

Dl Neculai Matei: Spune că ceea ce au făcut țărani în Martie au făcut fără să-și dea socoteală. Știe că se va numi o comisiune care să afle relațiile dintre țărani și proprietari, crede însă că chiar dacă acea comisiune ar reuși să îmbunătățească relațiile dintre țărani și proprietari, țărani tot vor suferi, tot vor sta prost. Guvernul ar trebui să ia alte măsuri: să facă ateliere pe lângă școlile dela sate, pentru ca țărani să prindă gust de meserii și să aibă un mijloc pentru existență atunci când nu vor fi grâne.

Cere apoi să se înființeze cooperative de consum și producție. Roagă ca aceste deziderate să se aibă în vedere de comisiunea pentru reforme.

Dl Dinică Schileru dă citire unui lung memoriu în care expune pentru comisiunea de reforme mai multe chestiuni cari ar trebui avute în vedere la întocmirea nouilor legi.

D-sa termină cerând modificarea legii electorale, în sensul introducerii *colegiului unic*. (Tinerii aplaudă frenetic. D. Sturdza cheamă pe dl Sassu, dintre cei cari aplaudaseră mai mult și se întreține cu d-sa câteva minute).

Se pune la vot modificarea bugetelor Eforiei spitalelor civile și se votează.

Dl Sturdza spune, că discuția de până acum dovedește că începutul acestei legislații este începutul discuțiunii chestiunilor celor mai importante ce poate exista într-o țară. La toamnă suntem chemați a rezolvi chestia îmbunătățirii soartei țăranilor, clasă care pretutindeni este baza statului.

Legile pe cari le vom face vor fi extraordinar de complexe, prin urmare trebuie căutat ca ele să fie armonice.

Dl D. Sturdza propune camerei alegerea unei comisiuni care să se întrunească la 15 Septembrie și să lucreze până la finele lunii Octombrie când se vor întruni camerele ca să se ocupe de proiectele întocmite.

Se procedează la alegerea comisiunii și sunt aleși d-nii:

C. Alexiu, C. Alimănișteanu, Victor Antonescu, Dinu Brătianu, Constantin Brâncoveanu, P. P. Carp, Const. Cociăș, Em. Culoglu, Al. Djuvara, I. G. Duca, Drăghicescu, Graur, Take Ionescu, Ion Lahovary, Matei Moisescu, Nicu Popp, Iancu Procopiu, C. Poroinănu, dr. A. Radovici, Al. Radovici, Const. Stoicescu, C. Stere, Dumitru Ursu, I. Bianu, Cârleşteanu, C. Iarca, A. Ilescu, Em.

CURSUL III.

2 ore pe săptămână.

Planul prescrie următorul material: ⁸⁾

»Arta și poezia. Poezie și proză. Verificarea. Comparațiunile. Tropii și figurile. Feliurite poezii: Epică, lirică și dramatică. Elemente de retorică ⁹⁾.

Elemente de istoria literaturii române anume: Lit. populară nescrisă, lit. pop. scrisă, din lit. cultă a poezilor și scriitorilor bisericesci. ¹⁰⁾

Față cu acest conglomerat de material observ, întâi că e fragmentat și împrăștiat, fără sistem, atât materialul din stilistică cât și din poezică și pe deasupra din istoria literaturii. Iar elementele »de retorică«, pentru cari nu se cheltuiește nici o indicațiune..., oare nu au să fie identice cu o pagină despre »Discursul« din cartea dlui E. Hodoș?

⁸⁾ Reproducerea titlurilor din cartea lui E. H. partea a II-a este această înșirare de titluri, și nu altceva.

⁹⁾ La aceste elemente, contribuția E. H. încetează. — Doară dascălii și popii n'au să învețe a vorbi... în public? E pur și muove!

¹⁰⁾ Reprodus întocmai, cu prescurtările și ortografia planului, care la pag. 10 zice: »Profesorii și elevii vor întrebuința în toate lucrările lor ortografia stabilită de Academia Română».

Morfun, I. Poenaru-Bordea, I. Ștefănescu și N. Enășescu.

La orele 4 și 40 min. dl prim-ministru D. Sturdza citește decretul regal de închidere a corpurilor legiuitoare.

Dela Senat.

În ședința de Joi a Senatului s'au ales în comisia de studiere a chestiei țărănești următorii: Stroe Beloescu, Ar. Bontaș, M. G. Burileanu, G. Gr. Cantacuzino, At. Cătuneanu, Al. Constantinescu, M. Corbescu, C. Disescu, T. Dornescu, Al. Enacovici, D. I. Ghica, Teodor Ion, Leonida Constantin, C. Nacu, C. Olănescu, dr. Petrini Paul, Ioan Pilat, Al. Plagino, Ion Pleșea, Gr. Procopiu, Take Protopopescu, Valerian Urseanu și V. Vasiliu, în total 23 d-ni senatori.

Iată textul mesagiului prin care se închide sesiunea extraordinară a corpurilor legiuitoare:

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

Scurta sesiune extraordinară convocată, pentru a vă constitui, a fost întrebuințată în mod util.

În afară de votarea a numeroase legi urgente privitoare mai ales la chestiile financiare, v'ați ocupat de numirea unei comisiuni de studiu având de scop de a permite corpurilor legiuitoare ca în sesiunea de toamnă să fie bine pregătite pentru examinarea și discutarea proiectelor de legi pe cari guvernul meu, le va prezenta.

Sper că prin aceasta se va asigura în chip trainic buna stare a țăranilor și relațiunile între marii proprietari și săteni.

Vă mulțumesc, în numele meu și în numele țării pentru zelul cu care ați îmbrățișat, dela începutul legislaturii, interesele superioare ale statului.

Declar închisă sesiunea extraordinară a corpurilor legiuitoare. Carol.

Procesul țăranilor din România.

Giurgiu, 26 Iunie. — Astăzi s'a judecat ultimul proces din sesiunea ordinară al țăranilor răsculați.

Curtea a fost prezidată de dl Niculescu membru al Curței de apel asistat de dl Procopiu membru de ședință și domnul Toma Dragu, supleant.

Acuzații sunt locutorii Stan Manea Harapale, Vasile Constantin zis Pencea, Nicolae Neteu, Radu Băjenaru, Nedelea Toader, Dumitru Simion și Ion Noturoi.

Din actul de acuzare reese că acești locuitori au atacat în noaptea de 12 Martie conacurile moșiilor din Copaciu, Coroiu, și Naip, ținute în arendă de Dt-ru Roșca, Ghiță Trifu și Costache Paschide.

Cei mai mulți martori ai acuzației și apărării fac despoziții în favoarea acuzaților.

Dl Procuror Chirilă Alimănescu face rechizitoriul și autorizat fiind de președinte citește depozitiile inculpaților și martorilor făcute la instrucție cari se potrivesc cu acelea de aici, și din cari reese că acuzații s'au făcut vinovați de atacarea conacurilor din comunele sus numite. Cere un verdict de condamnare.

Se dă cuvântul apărării.

Dl avocat Nicolae Pascal spune că procesul care se judecă azi e acela al unor țărani acuzați de fapte ce nu le-su comis. Arată că din depozitiile martorilor nu reese vina inculpaților și spune că de și vede între jurați mari proprietari, crede că aceștia vor judeca cu deplină conștiință și nu vor trimite la pușcărie niște inconștienți nevinovați.

Prin condamnarea lor s'ar săpa și mai adânc abisul care desparte clasa țărănească de aceea a proprietarilor.

În momentul acesta sosind în sala Curței cu juri dl P. Grădișteanu, cere cuvântul pentru apărarea țăranilor acuzați.

D-sa a rostit o înflăcărată pledoarie care a mișcat adânc întreaga asistență.

După aceasta dl președinte face rezumatul și Curtea intră în deliberare.

Comisia juraților aduce un verdict afirmativ pentru locuitorii Stan Manea Harapale, Vasile Constantin și Nicolae Neteu iar pentru ceilalți 4 negativ.

Curtea pe baza articolului 81 și 60 cod. penal condamnă la 5 ani reclusiune pe cei trei dintâi și achită pe ceilalți 4.

Din străinătate.

Dictatura în Portugalia.

În zilele din urmă circulă știrea, că regele Carols va abdica la tron în favoarea fiului său, a prințului de coroană. Vestea aceasta se dezmente ce-i drept, dar este caracteristic faptul, că ea s'a fi putut pune în circulație și denotă situația extraordinară de încurcată și critică din Portugalia. Primul ministru Franco a pornit o campanie de exterminare împotriva presei. Mai mulți redactori au

Pentru deșteptarea și rafinarea gustului, pentru deschiderea inimii, pentru savurarea frumosului, pentru a prilegiului porniri idealiste în tinerime, în acest curs trebuie să se studieze direcțiile și curentele literare, cum sunt, classicismul, romanticismul, realismul, apoi critica, ș. a. ceea ce nu s'a ținut în seamă nici la redactarea planului nici în cartea de contribuție... ¹¹⁾

Socotind apoi, că Planul acordă numai 2 ore săptămânale învățământului limbii materne în acest curs, pe când limba maghiară are câte trei ore, și în aceasta ca în fiecare curs, — se poate rădăjdui în așa gospodărie morală o înflorire și bogăție?

CURSUL IV.

Fragmentată până la... pierderea însușirilor sale reale, ajunge istoria literaturii române în acest curs.

Materialul indicat în plan se mărginește la o arbitrară selecțiune și înșirare de scriitori, ca de ex. »primirii membri ai Academiei Române«. După

¹¹⁾ Despre puterea imaginativă a dlui E. H. a spus criticul literar I. Gorun: »Șchițele sale sunt humoristice când nu sunt deadreptul tragice!« Și cartea din chestiune a dlui E. H. e intitulată: »Șchițe humoristice«.

o astfel de indicațiune, s'ar prelege despre »literați« ca Vichentie Babeș, Ioan Maniu, Andrei Mocsonyi, Florian Porcius, ș. a. dar nu despre neacademicienii Eminescu, Gherea, Slavici, Caragiale, Iorga etc. etc.

Nici un criteriu nu justifică bizara aruncare pe hârtie a niște titluri goale.

Noi vrem cultură națională, unitate culturală română, — trebuie să ne pregătim urmași și mai ales pe vestitorii cuvântului adevărului de pe catedra școale române trebuie să-i învățăm, să cunoască *trecutul cultural al neamului românesc*, curentele cari au ridicat și înfrânt, prin veacuri, sufletul neamului nostru.

Nu este aci locul să dăm indicațiuni în amănunte, căci nu avem nici mijloacele nici îndreptățirea inițiativei; dar avem dreptul de a releva greșelile din trecut, pentru îndreptarea din viitor și avem și datoria, de a biciui păcatul, de a da drept la mir, — acela, cari pângăresc sanctuarul culturai și interesele poporului românesc.

Aceasta este rațiunea, acesta este izvodul acestei analize critice, în care am ajuns, prin cele expuse, până la partea a doua, la *Regulament*, — achitându-ne pân'aci de critica Planului.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Schoener Samu*, juvaergiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

trecut granița spre a-și scoate zierele lor acolo. Ei vor tipări broșuri revoluționare cari vor fi răspândite în țara întreagă. Un medic a fost arestat pentru faptul că a publicat o broșură prin care dovedește că primul ministru Franco este nebun.

Telegrama cea mai nouă venită din Portugalia ne vestește că toate *ziarele, afară de unul au fost oprite de a mai opare.*

Incordarea relațiilor politice dintre Franța și Germania pare a mai slăbi. Un red. al ziarului »Le Journal« din Paris a înțrebat pe senatorul Saint-Germain asupra acestei chestiuni. Primirea cea bună, zice de care s'au împărțășit francezii în Kiel din partea împăratului german, a făcut impresie bună în Franța. Împăratul german vrea să facă o învoială definitivă cu Franța și cu celelalte puteri pentru a forța pe sultanul din Maroc să puie reforme în practică în țara sa. Dacă această știre se adeverește, atunci este probabil că noi complicații europene nu se vor ivi pe tema marocană.

Reforma camerei lorzilor.

Camera lorzilor, o instituțiune eminentă aristocratică, nici de cum aleasă de națiune, protivnică oricărei reforme menite să schimbe o stare de lucruri păgubitoare intereselor populare, alcătuită din bogăți, bătrâni la minte și la inimă, întră foarte lesne în neînțelegere cu a doua cameră, camera comunelor, unde sunt într'adevăr aleșii poporului, cari cunosc nevoile acestuia și sunt dornici să făurească legi, necesitate de anume nevoi sociale.

De câte ori camera comunelor era chemată să voteze un proiect de lege, care să devie cât mai curând realitate, se știa că la camera lorzilor acelaș proiect nu va fi votat în grabă, va fi mereu amânat sau în tot cazul prefăcut în sens cu totul reacționar.

Acum în urmă, ministrul instrucțiunii publice prezentase camerelor engleze un proiect de lege în care se prevede ca învățământul școlar să nu mai atârne de dispozițiile religioase, să se efectueze și în Anglia precum s'a efectuat odinioară în Franța laicizarea școalelor.

Camera comunelor, negreșit că a votat cu mult

zel acest proiect, dar a fost lăsat în părăsire de reacționara cameră a lorzilor. Masele populare din Anglia, cari participă cu aprindere la vieța politică au fost foarte agitate de purtarea provocătoare a lorzilor față de democrație și din inițiativa membrilor camerei comunelor s'au organizat în numeroase orașe din Angliera, meetnguri monstre în care se atacă cu vehemență camera lorzilor, iar în moțiunile votate se cerea chiar desființarea ei.

Se mai observase un lucru, că atitudinea camerei lorzilor nu era statornică. Așa de pildă, când la guvern era chemat partidul conservator, Camera lorzilor se purta foarte împăciuitor cu acest partid guvernamental și lua drept bine venită orice măsură, orice lege a cabinetului. Indata însă ce partidul liberal conducea treburile statului, se pornea o campanie crâncenă din partea camerei lorzilor contra acestui partid, care întâmpina multe piedici în activitatea, pe care trebuie să o desfășure în vieța politică și economică a națiunii engleze. În asemenea situație se afiă actualul guvern, ales din partidul liberal, sub viguroasa conducere a lui Iohn Campbell Bannerman.

Cum actualul șef al cabinetului englez e unul din cei mai pricepuți bărbați de stat pe care îi are Anglia acesta n'a stat la cumpănă multă vreme. Și precum camera lorzilor a găsit cu cale să loviască într'una, în partidul liberal, partid într'adevăr liberal, într'adevăr democrat, lovire care a dăunat și poporului englez, aceasta din urmă venit acum la cârma statului a găsit nimerit acum să dea o lovitură decisivă acestei cameri, și în bună înțelegere cu reprezentanții națiunii s'a hotărât să mai reducă din privilegiile de cari se bucură camera lorzilor.

În ultima ședință a camerei comunelor, ministrul-președinte, Campbell Bannerman precum am scris deja, a depus proiectul său privitor la reforma camerei lorzilor. El a declarat, că guvernul ține în primul rând să cunoască opinia camerei comunelor și se stabilească dacă se bucură de sprijinul ei. Guvernul crede, că anume camera comunelor reprezintă dorințele țării și de aceea pune temeiul pe hotărârile ei. Campbell Bannerman a atacat apoi cu vehemență purtarea dușmănoasă a camerei lorzilor față de ministerele liberale și conservatoare și declară că partidul liberal n'a putut niciodată să conceapă faptul, că o cameră care nu-i aleasă, care nu se poate pomeni, care nu se poate dizolva și care în sfârșit nu-i răspunzătoare să aibă dreptul să amenințe cu dizolvare camera comunelor. Vorbitorul a făcut apoi cunoscut că guvernul e dispus ca în caz când o înțelege între ambele camere nu se va putea realiza cu privire la proiectul de lege

de mai sus, să organizeze o conferință la care să participe un număr mărginit de reprezentanți ai ambelor camere.

Când rezultatul conferinței va fi fără de însemnătate, atunci proiectul de lege, fie că va suferi vr'o modificare, fie că nu, va fi iară supus camerei comunelor după un interval de șase luni. Guvernul va aștepta pânăce va trece termenul prevăzut pentru discutarea proiectului, ca să supue apoi acelaș proiect aprobării camerei lorzilor.

Dacă se vor semnală din nou deosebiri de vederi între ambele camere, se va putea ține o a doua conferință. În cazul când încercarea aceasta ar aduce o înțelegere, al doilea proiect va fi iară depus pe birourile camerei comunelor și apoi trimis spre aprobare camerei lorzilor, cu măsura de ordine că dacă proiectul nu va fi primit de lorzi, să treacă atunci fără aprobarea acestora.

Planul acesta va stârni fără îndoială discuții îndelungate. Guvernul socotește acest plan accesibil, logic și cu rost. Guvernul actual englez e încredințat că drumul cel mai bun pentru a se păzi de pledicele ce i le poate pune camera, e micșorarea duratei la cinci ani a parlamentului și va produce mai multă putere, mai multă vioiciune.

Ministrul președinte a încheiat discursul său cu următoarele cuvinte: Să lăsăm țara să constate în voie toată experiența, toată priceperea, tot zelul patriotic al camerei lorzilor la revizuirea regulamentului său, dar camera comunelor să aibă întâietate în deciziunile politice.

NOUȚĂ!

A R A D, 29 Iunie n. 1907.

— **Examen.** Azi s'a făcut în sala mare a Seminarului din Arad examenul cu elevii celor șase clase primare ale școlii de aplicație. Examenul acesta s'a prezentat într'un cadru de sărbătoare nu numai prin formele externe: participarea întreg corpului profesorilor în frunte cu directorul R. R. Ciorogaru și a corpului didactic din tractul Aradului și a număroși amici ai școlii române, — ci mai ales prin prestațiunile elevilor. Deosebit de examenul din studiile propuse, a mai fost adică și o expozițiune zisă »sloid« de lucrări de mână făcute de elevi sub conducerea dlui învățator Ardeleanu, care a făcut acest curs anul trecut chiar sub conducerea lui Galambosi Pál, apostolul celebru al acestui învățământ practic. Tot cu acest prilej s'a pus în practică așa zisul sistem american de a forma un fel de comisie (biouru) dintre elevi,

Regulamentul pentru examenul de cvalificațiune învățătorească la institutele pedagogice gr. or. române, votat sub nr. 150 congr. din 1906, trebuia să desăvârșască... goana românească, contra limbei române!

Nu este o exagerare această expresiune, căci scriitorul acestor rânduri a trăit timpul, în care se făcea și a ajuns vremea de a nu se mai face examen scripturistic de cvalificațiune învățătorească din limba și literatura română la pedagogiile românești; și această schimbare a urmat nu ordinului lui Wlassics, Berzeviczy, nici legii lui Apponyi, ci concludului Congresului Național Bisericesc, al bisericii noastre române ortodoxe, arătat cu numărul, în cele anterioare.

Dar — *in medias res!*

§ 10, lit. a.) din »Regulament« ordonă, — absolut literal reproducem:

»O lucrare în limba română. (Nu din limba și literatura română, care este, cel puțin un studiu prescris în »Program«¹²⁾ despre un obiect ales din sfera pedagogiei, cu scopul de a putea judecă de-o parte asupra cunoștințelor gramaticale (Altele nu se pretind dela un învățator român, într'o școală românească?) asupra judecării corecte, asupra exprimării în scris a cugetărilor aspirantului; de altă parte, asupra orientării lui în pedagogie și științelor auxiliare ale pedagogiei. (Va să zică: Asupra culturai literare nu?!). Timp de 4 ore.

Sub litera b.) același § 10, se cere dela candidații de învățatori:

12) Reflexiunile din paranteze sunt ale autorului acestui articol.

»O lucrare în limba maghiară, din literatura maghiară sau din istoria patriei...»

Sub litera c.) acelaș §:

»Două teme geometrice«.

Lit. d.): »O lucrare din sfera științelor naturale și economice«.

Sub e.) desen; sub f.) teme de caligrafie, — numai din limba și literatura română nu este temă, pentru examenul scripturistic de cvalificare a românilor, la școalele românești, pentru școli românești!

Nu avem a face aci — cum s'ar încercă, poate, vre-un sufergiu — cu o greșală de tipar ori eliziune întâmplătoare în Regulament, ni-o dovedește aliniatul 3. din § 11, pe care îl reproducem:

»Consistorul pune temele alese în plic separat, le sigilează și așa sigilate le dă directorului institutului. Din aceste teme aspiranții își aleg, după voință, câte una, pentru lucrarea din pedagogie, din limba maghiară, științele naturale și desemn, iară din geometrie câte 2 teme«.

Și... nu i-a căzut din condei, — celui ce a scris, după limbă... și română?

Ori:

»...numai în lacrimi ne lasă?

Apoi mai spune Regulamentul votat de Congresul nostru Național bis., în § 21:

»Candidatul, care a primit nota *nesuficient* din lucrarea pedagogică, nu se admite la examenul verbal din nici un studiu.

»Candidatul, care a primit nota *nesuficient* din lucrarea din limba maghiară, nu se admite la examenul verbal din acest studiu.

»§ 22 Candidatul care a primit din celelalte

lucrări scripturistice cel mult două note cu *nesuficient* (de es. din desen și caligrafie, — la limba maternă, al cărei studiu, după legile statului, e obligator, nu s'a gândit nimeni!), se admite la examenul verbal, însă din obiectele din cari lucrarea a fost nesuficientă, are să fie examinat mai cu de-amăruntul la examenul verbal«.

Cred că am îngrămădit, prin aceste citațiuni, destule dovezi, despre ingrata situație și rolul spălăcit al limbei române în școalele noastre învățătorești, atunci când cei ce *nu sunt de ai noștri* zic: 13)

»Ez idő szerint a viszonyok törekvéseinek követlen céljának azt tűzik ki, hogy a magyar kultúra fölényéről az egész ország lakosságát meggyőzni siessünk, s ezáltal minden állampolgárban (nu zice aci și »magyar«!) felkeltsük a vágyat a (magyar) kultúra megősmérésére és elfogadására«.

Și dacă vei căută să vezi, dacă știi scrie ortografic, românește, atât de bine, ca și ungu-rește, candidații noștri de învățatori din trecut de azi, — *te vei convinge, că: Nu!*

Ce va fi, după acestea toate, mai apoi?

Cu o groaznică nedumerire ni-se ridică în su-flet gândul îndoielii:

Până când și până unde? La mai rău?!

»Peirea ta, din tine, Israile!«

Dixi, et salvavi animam meam.

Arad, Mai 1907.

Sever Secula,
profesor și publicist.

¹³ Molnár Victor, államtitkár în »Népmívelés II. 4—5, p. 289.

care să asculte declamările și după aceea prin întrebări puse celorlalți elevi, să se facă un fel de critică a prestațiilor, metod foarte practică nu numai pentru deșteptarea curajului, ci mai ales pentru formarea sentimentului de individualitate a elevilor.

După examen s'a ținut conferința obișnuită a învățătorilor din tract.

— **Protestul reprezentanței din Fiume.** »La Voce del Popolo« din Fiume, publică în fruntea numărului său dela 27 Iunie protestul pe care reprezentanța comunală din Fiume l-a înaintat primului ministru Wekerle împotriva știrbirilor aduse drepturilor autonome ale orașului.

Protestul e scris de prezidentul A. F. Luppis.

— **Rezultatul examenului de maturitate la gimnaziul român din Brașov.** Joui la orele 12 din zi s'a terminat examenul de maturitate la gimnaziul român din Brașov după o durată de 6 zile. Rezultatul acestui examen este următorul: Cu nota generală *foarte bine* au reușit următorii 6 candidați: Aurel Bârsan, Ioan Boieriu, Victor Groza, Mircea Mihai Mocanu, Ioan Popu și Ioan Teicu.

Cu nota generală *bine* au reușit următorii 17 candidați: Teodor Baguția, Nicolae Caniman, Iulian Gheorghe Givulescu, Ioan Traian Hamsea, Emil Iliianț, Vasilie Jura, Ioan Lașiță, Octavian Medan, Aureliu Horea Mureșianu, Miron Noaghea, Nicolae Păișiu, Nicolae Peicu, Ioan Ploscă, Nicolae Tr. Popescu, Ioan Săcăreanu sen., Nicolae Stefan (Scuici) și Simion Urs.

Cu nota generală *suficient* următorii 10 candidați: Dionisie Benea, Teofil Bucșa, Timotei David, Iosif Drăgoiu, Vasile Florea, Ioan Iencea, Ioan Cor. Manta, Emilian Maximilian, Ioan Secarianu iun. și Emilian Suciu.

Zece candidați au fost avizați la examen de corigență de Septembrie din câte 1 studiu, iar 1 candidat se avizează la repetarea examenului întreg de maturitate.

După comunicarea rezultatului, Prea Cuv. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc dr. Ilarion Pușcariu a adus elogii corpului profesoral pentru munca depusă întru creșterea tineretului școlar, a felicitat pe abiturienții de succesul atât de satisfăcător, și a mulțumit în fine reprezentantului guvernului dlui prof. Domokos, care prin cunoștințele sale vaste, prin tactul său și interesul său a contribuit în măsură mare la decurgerea în regulă a examenului și la clasificarea dreaptă a elevilor.

După Prea Cuv. Sa a luat cuvântul directorul gimnaziului dl V. Onișiu, mulțumind Prea Cuv. Sale pentru laudele și cunoștința adusă corpului profesoral și-l felicită cu aceasta ocaziune la jubileul de 20 ani, de când a condus neîntrerupt cu atâta tact și înțelepciune examenele de maturitate dela gimnaziul din Brașov.

— **Târgul de vară** al Aradului se începe în 5 Iulie n. și va ține până în 9 Iulie.

— **Socialiști condamnați.** Înainte de asta cu vre-o câte-va săptămâni partidul socialist din Arad a ținut o adunare pe care poliția a împrăștiat-o fără motiv iar pe oratorii adunării: Sava Ș. Damian și Augustin Micheli i-a osândit, ieri, la o amendă de câte 50 cor.

— **Examenul oral de maturitate la școala comercială superioară română din Brașov,** care eră să se înceapă Mercuri, s'a sistat. Comisiunea de maturitate în conferința ținută dimineață a constatat că unii elevi, cari au fost admiși la examenul în scris de maturitate s'au folosit la elaborarea temelor scripturistice de mijloace externe nepermise. Pe baza acestor constatări comisiunea a invalidat examenul scripturist și a decis ca toți candidații să se supună în Septembrie la un nou examen în scris de maturitate, precum scrie »Gaz. Trans«.

Știrea aceasta a produs de sine înțeles, mare consternare între elevi și în publicul brașovean și este viu comentată.

— **Lămurire.** Referitor la cele scrise de confracții din Budapesta sub titlul »Rusaliile în Budapesta« (nrul dela 129), din partea competentă ni-se comunică următoarele:

»Așa cum e, nu se poate însă tăgădui marele serviciu și misiunea înaltă a capelei gr.-or. române din Budapesta, loc sfânt de frățescă și pioasă întâlnire a tuturor românilor. Capela, se știe, s'a înființat din spiritul de jertfă al credincioșilor, spre generală bucurie. Când puțință va fi și spi-

ritul de jertfă pentru biserică se va manifesta mai cu putere, desigur vom avea o capelă mai mare ori chiar o biserică splendidă. Deocamdată ne bucurăm că suntem despărțiți de greci, în casa noastră. La nici un caz nu poate fi învovățită **Fondația Gojdu** (în »Lupta« se scrie: »mi-am întemeiat în inimă un *suveran dispref pentru milioanele lui Gojdu*«) ori comitetul acestei fondații, căci și dacă Gojdu nu s'a gândit să lase bani pentru biserică, din milioanele lui sute și mii de tineri români sunt ajutați pentruca prin învățătură să fie lumini și icoane vii ale neamului românesc«.

— **Maiial românesc sub umbra baionetelor.** Ni-se scriu următoarele: Ne-a fost dat s'o vedem și asta. A doua zi de Rusalii s'a ținut la Făget maiialul școlai conf. române, în locul cu numele »Dealul popii«. La petrecere a luat parte întreaga tinerime română parte mese-riași parte plugari. După cele întâmplare însă, nu-mai petrecere nu se poate numi. Abia se înșiraseră la joc, când deodată se ivesc din desișul arborilor 2 jandarmi cu puștile pe umăr, — se reped pe la spate la 2 tineri, cari nu de mult au rămas cătane și cari purtau în pălărie pantici tricolore, smulg dela unul pantlica și o sfășie toată. La aceasta sufletul ni-se umplu de amărăciune. Intervenind apoi dl Adam Iancu stud. universitar, împănății s'au lăsat de lucrul lor obraznic și s'au despărțit însă de tot nu, ci într'una au dat târcoale pe lângă noi. Mai târziu s'au depărțat indignați și puținii fruntași cari au luat parte, între cari și dl protopop S. Olariu și părintele Bogdan.

Siliți fiind să plecăm lipsiți de mângăierea ce ne-o puteam afla în petrecerea noastră pe drum către casă pe un lăutar, care ne-a însoțit, l-au arestat și numai în ziua următoare l-au eliberat. De însemnat e că protopretorele, însuși s'a exprimat în chip nu prea măgulitor despre purtarea jandarmilor și a declarat că el nu i-a trimis. Un lucru însă e hotărât: noi tot cu ei am avut de lucru în cursul întregii petreceri rămânând numai că noi să mai și jucăm »csárdás«-ul, căci ei porunceau muzicanților să-l tragă. Dealtfel duhul rău în toate treburile de felul acesta pare a fi vice-notarul de curând ales ale cărui fapte nu se potrivesc cu marea sa laudărozie despre nemărginita iubire față de treburile obștești. Vom putea zice și noi făgețenii ca ciobanul din poveste: »L'ășa cap, așa căciulă«.

El a fost acela care dedea îndrumări jandarmilor iar fața îi strălucia de o deosebită mulțămire sufletească pentru cele întâmplare.

Cu privire la tricolorul pângărit eu și cu mine mai mulți ne adresăm către domniile deputați, naționaliști români să limpezească odată treaba cu tricolorul într'un fel oare care, căci Doamne, greu ne cade să-l vedem rupt de pe pieptul feciorilor și fetelor noastre chiar în zi de sărbătoare. Făget în 27 Iunie 1906. *Un plugar.*

— **Aviz.** Am onorul a aduce la cunoștința p. t. public, cum că mi-am reînceput praxa medicală în Bistrița (Besztercze). Ordinez în special la morburile femeiești și de dinți, dela orele 8—11 a. m. și 2—5 p. m. în strada Lemnelor (Holzgasse) Nr. 32 etaj (casa Kimmelmänn). Cu stimă *dr. Leonida Domide*, medic.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit *teatrul electric* alui *Winkler*. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinăria proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentății zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa: *Duminecăși Luni (30 Iunie și 1 Iulie):* 1. Vizitarea la vamă (De ris). 2. Ursul ca fotograf. 3. Decoruri de cap (Frumos colorată). 4. Pescuire interesantă. 5. O bicicletă dresată în liber. 6. Ultima vrăjitoare (Reproducție frumoasă și mișcătoare). 7. Zeița florilor (Frumos colorat). 8. Trântă. 9. Visul omului beat cu luna (foarte interesant). 10. Vieța de hoți din Paris (Reproducție admirabilă de 400 metri).

În decursul săptămânei vine la rând »Rákóczi«.

Program excepțional de bogat. Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Însăș vieța lucrează pe pânză. Program cu caracter exclusiv familiar. Reprezentația se va ținea și în timp de ploaie. Repertuar bogat. Dumineca dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela orele 8 și 9 seara. Prețurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Solicită cu părtinire on. public cu distinsă stimă *Winkler Lambert*, proprietar.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor nostri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— În Arad, strada Forray în palatul contelui Nădasdy, orologierul și juvrajul *Zinner Vilmos* s'vine tot felul de oroloage și juvaericeale.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește fabricațiuni de argint china de prima calitate. *Grallert S. és fia*, Arad, Piața Andrássy nr. 22.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cant celarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

Ultime informațiuni.

Aehrenthal și Tittoni.

Ministrul externelor Aehrenthal va vizita pe ministrul externelor al Italiei Tittoni. Cu prilejul acesta Aehrenthal va fi primit în audiență la Racconyi de către suveranii Italiei. Tittoni va întoarce vizita aceasta venind pe Semmering (lângă Viena) unde se va întâlni cu Aehrenthal și apoi amândoi miniștri vor merge la Ischl unde vor fi primiți de M. Sa împăratul.

Lupta națională croată.

Agram, 29 Iunie. Campania împotriva noului ban Radoczay a început. Ziarele rezoluționiste îl atacă în chipul cel mai violent. Ele fac apel ca națiunea croată să facă cu neputință misiunea primită din partea guvernului unguresc.

Se fac pregătiri pentru primirea grandioasă a deputaților cari vor veni pe azi din Pesta. Mâne se va ține o adunare de popor în care deputatul Șurmin va vorbi despre criză. Poporul este chemat să asculte cuvântarea acestuia despre lupta pentru cele mai sfinte drepturi ale poporului croat, »lupta pentru existența noastră națională și pentru statul nostru croat. Nu vrem să primim lanțurile de sclăvie pe cari le făuresc dușmanii neamului nostru.

Comitetul a hotărât că atitudinea poporului va fi liniștită câtă vreme deputații croați vor putea conduce acțiunea, dacă însă camera va fi disolvată, atunci se vor lua hotărâri spre a mobiliza strada.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 29 Iunie 1906

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (50 kg.)	10'29—10'30
Secară pe Oct. 1907	8'38— 8'39
Ovăs pe Mai	7'42— 7'43
Cucuruz pe Iulie 1907	5'24— 5'25

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichia.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 10 Iunie	ACTIV	1907.	
		2 Iunie	9 Iunie
103067650	{ 73177650 Reserva metalică Aur . . . 79614947	113410318	113209947
2104684	{ 29890000 " Trate Aur . . . 33595000	1569466	1565362
66095410	Argint și diverse monete	93194965	91592082
26656010	Portofoliu Român și Străin	30153288	29927255
11999876	{ *) Impr. contra ef. publice 9546500	11999840	11999840
14896734	" " " " in cont curent 20408755	15871054	15871054
2910324	Fonduri publice	3259121	3259121
5766522	Efectele fondului de rezervă	5876594	5876594
602709	" " " amortisarea imob. și material	640256	640324
773718	Imobili	794334	805540
81253582	Mobilier și Mașini de Imprimerie	102586337	102621737
—	Cheltueli de Administrațiune	950000	950000
—	Deposite libere	4123376	3481982
19140408	" " & provizoriu	21819818	23446922
335267627	Compturi curniți	406248767	405275760
—	Copmturi de valori	12000000	12000000
—		22971453	22971453
12000000	PASIV	3404192	3404192
21291642	Capital	262849220	261768770
3158004	Fond de rezervă	—	—
215509240	Fondul amortisării imobilelor și material	1487565	1559608
—	Bilete de Bancă în circulațiune	102586337	102621737
1236230	Profituri și pierderi	950000	950500
81253582	Dobânzi și beneficii diverse	—	—
—	Deposite de retras	406248767	405275760
758929	" " " & provizoriu		
335267627	Compturi curniți		

Scomptul 5%

*) Dobânda 5%

Trei tineri români

doi învățăcei și un sodal

care posed și limba maghiară și germană se primesc momentan în prăvălia mixtă a subscrisului.

Dintre învățăcei vor fi preferiți cei cu 1—2 clase gimnasiale.

Zam (comitatul Hunedoarei).

Alexandru Petroviciu,
comerciant.

Nou atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite de la firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucrări aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

fac plăci de beton, canale de beton fundamente pentru uscarea pereților umezi, primesc orice construcții de pământ în condițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele mai ieftine.

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

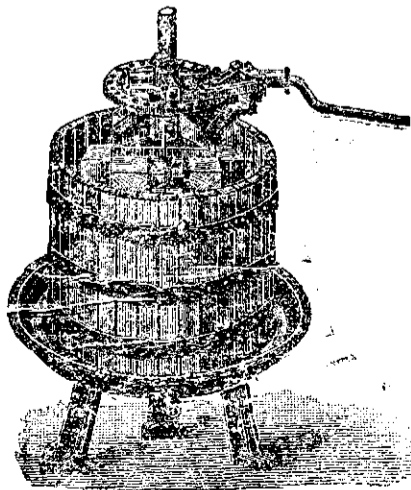
NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac crtoureai, de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă **lacul său pentru parchete**, inventată de el însuși și întrebuițat de ani de zile, care s-a dovedit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuițare dăm bucuros oricui instrucții asupra întrebuițării. Primește lăchirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzătorii en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

JULIUS SEIDL

prima fabrică de mașini și fierării în Vârșeț

recomandă fabricatele sale:

Pompe pentru fântâni, pompe pentru apă, vinuri și oțet.

Pompe pentru locomotive, cazane de aburi, mașini de aburi.

Armatură, bănci rotative,

drege și alte mașini și unelte.

Pe urmă avem:

strugitori de porumb și de struguri, prese de vinuri pentru a fi puse în lucrare cu mâna sau cu puteri de mașini.

Primește sfredeli în pământ și fac fântâni și produc toate mașinile de sfredelit necesare.

Loc deschis.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Ofert de căsătorie.

Sunt învățător definitiv, funcționez deja de 5 ani, fiindcă în satul meu să înființez un post de învățătoare, caut o astfel de persoană ca soție. Poșed avere nemisăcătoare în valoare dela 8 până în 10 mii coroane.

Epistolele timbrate au să fie adresate administrațiunii ziarului »Tribuna«, de unde se vor trimite mie.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetate la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fl.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de până acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fl.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fl.

De vândut în laboratorul chemical a lui **Temesváry József, apotecar** SZEGED, Petöfi Sugár-ut și la **Töök József, apotecar, Budapest, Király utca.**

Căutăm un vânzător în pravălie română,

inteligent, care să știe să servească bine, etatea : 25—26 de ani. Va fi bine plătit. Numai persoane cu exterior plăcut rugăm a se oferi.

Rosenblüh H. és Társa.
Confecțiune pentru dame.
ARAD.

Bogdarigós gyógyfürdő

(Băile minerale Bogdarigós)

Comitatul Timiș, pe linia Timișoara—Radna—Lippa, la 7 Km. dela stația Charlottenburg. Stațiune telefonică și de poștă pe terenul băilor. E consult să se comande mai dinainte trăsurile la gară. Băile prin situația lor e un loc excelent climateric și vilegiatură, precum și vindecător, apa are un efect bun pentru ischias, gută și rheumă, precum și la boalele de nervi, ș. a. cari prin ordinul ministerului de interne Nr. 39445—1906 s'a introdus în rândul băilor vindecătoare. Medic permanent și farmacie.

Bucătărie excelentă și odăi frumoase.

Lămuriri mai detaliate dă în Bogdarigós :

Vád. Rimmel Mátyásné,
și în Timișoara :

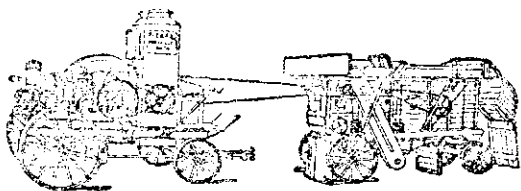
Nágele Antal, farmacist
Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca nr. 44.
Telefon-nr. 322.

ca proprietari de băi.

Numai adevăratele

motoare și locomobile „PLEWA”

au cea mai iestină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumpțiunea pe oră 2—3 fleri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminare gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

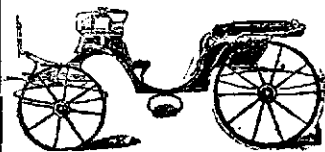
Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și a'o păstrați.

Ifj. Hodács János

Fondat la 1892 fabrică de trăsuri Telefon 439.

Prima
abrica de
prăsuri de
de câmpie

Mare
magazin
stabil!

Szeged Orașul de sus, Str. Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros).

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alifie pentru înfrumșetare, întrebuiându-se atât ziua cât și sara. Delătură toifeful de pete, precum : pistrui, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătură și preciugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă :

SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare inafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate. pentrucă delătură încrețiturii și redă o față tinără.

Prețul : Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ „ „ „ „ 1.—

Magazinul principal : în grănația de pălării pentru doamne :

A „Párisi nőhöz”,

SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comande din provincie pe lângă rambursă. Vânzătorilor prețuri scăzute.

Cimbalmă

se poate căpata în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpata »SCOALA« de cimbală, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fl., a III-a 3 cor. 60 fl. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL

fabricant de cimbală și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

Anunț.

S'a deschis

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

(lângă FRAȚII LENGYEL)

PRĂVALIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

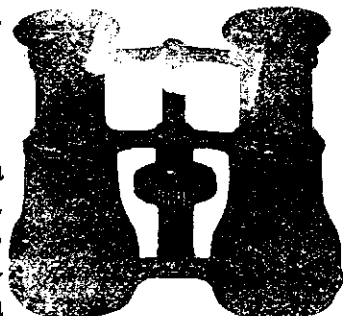
sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

HAHN TESTVEREK

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuesc precis și pomp.

Cataloage de gramofon gratis și franco.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

<p>OPURI și BROȘURI</p>		<p>FOI PERIODICE</p>
<p>INVITĂRI</p> <p>~</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small></p> <p>~</p> <p>BILANȚURI</p> <p>~</p> <p>ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>~</p> <p>atingețoare de această bransă</p>	<p>PROGRAME</p> <p>~</p> <p>BILETE DE CUNUNIE <small>după dorință și în culori</small></p> <p>~</p> <p>ADRESE</p> <p>~</p> <p>BILETE DE ÎNTRARE</p>
<div style="border: 2px solid black; padding: 10px; display: inline-block;"> <p style="font-size: 2em; margin: 0;">„TRIBUNA”</p> <p style="font-size: 1.5em; margin: 0;">ARAD</p> <p style="margin: 0;"><i>Str. Deák Ferencz nr. 20</i></p> </div>		
<p>PREȚ-CURENTURI <small>în orice număr</small></p> <p>~</p> <p>NOTE</p> <p>~</p> <p>STATUTE • LIBELE</p> <p>~</p> <p>CIRCULARE</p>	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	<p>CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small></p> <p>~</p> <p>MENU</p> <p>~</p> <p>PLICURI CU FIRMA</p> <p>~</p> <p>OBLIGAȚIUNI</p>
<p>CĂRȚI în COMISIUNI</p>	<p><i>Prețuri moderate!</i></p>	<p>EDITURĂ PROPRIE</p>

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

Nou! INDUSTRIĂ MAGHIARĂ! **Nou!**

**Succesul universal al unei
inventării maghiare!**

Descoperirea lui LUGOSI FERENC

A cucerit deja lumea întreagă și
o folosesc cei mai renumiți proprie-
tari de vii

Stropitoarea de vii

fiindcă e cea mai bună, cea mai per-
fectă din timpul present și se econo-
misește mult timp și materie, nu se
strică, garanție pe 5 ani.

Singurul fabricant:

Lugosi Ferenc în Czegléd.

Cele mai bune stropitoare de vii ale prezentului.

Negustorilor prețuri reduse.

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. **Nou!**

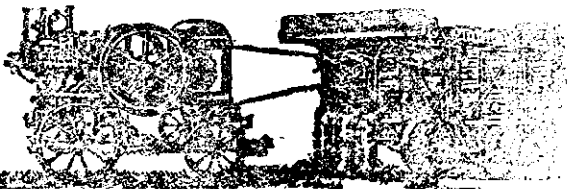
**Cele mai bune provisiuni
de mașini de treierat din lume.
Deplină responsabilitate pen-
tru excelența trierare.**

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe
lângă deplină
responsabilitate
și pe lângă pre-
țurile cele mai
avantajoase în
rate anuale de
3—5 cele mai
simple și cele mai
perfecte

provisiuni de
călcăt cu motor

din motor, pre-
cum cele mai per-
fecte

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea
autorităților.

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

**motoare cu benzin, petrolin
și oleu de minerale,**

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte
acomodate pentru scopuri economice și industriale.
Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de ben-
zin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi.
Cine voeste se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile
să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.
Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiți băgători de samă
la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloge gratuit și franco. —

CONSTANTIN DOBRIN

instituit de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chimică. Tot felul de haine bărbă-
tești, femești și de copii, proderie de mătăsă, uniforme, covoare
de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc
la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.
haine de doliu se vopsesc negru în 24 de oare.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Fondat la 1846.

Telefon 25—37.

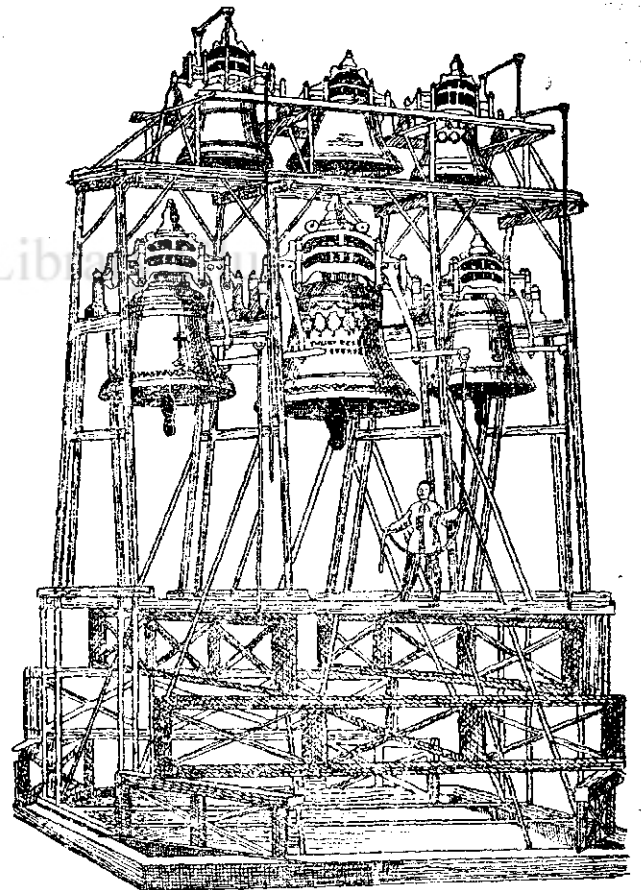
Pozdech József următor **Thury Ferenc**

Budapesta,

VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,
turnătorie de clo-
pote și metale,
făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100
lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

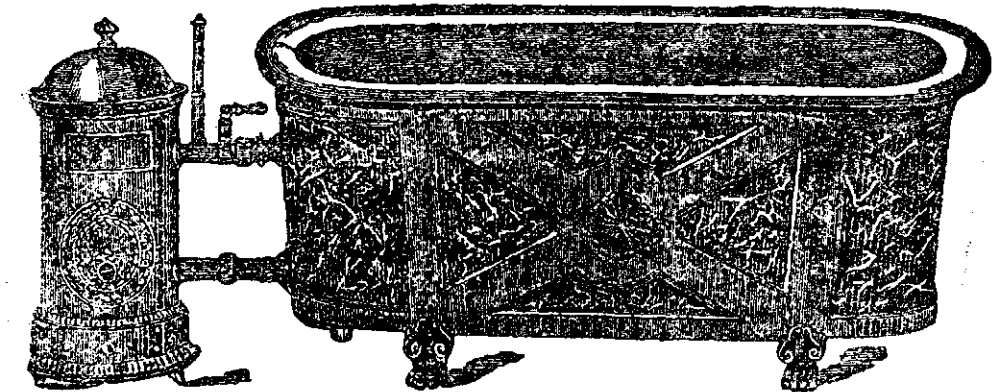
Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Vană de scaldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur-
împrejur dela 50 cor. în sus.

asortiment mare în tot felul de vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane
pentru copii, etc. Primesc instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr.

Preț-curent gratuit și franco.

Telefon-nr 489.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner Varga Szegeđ

Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austriacă 99,408. - Giro-cont la Banca Anstro-Eng.

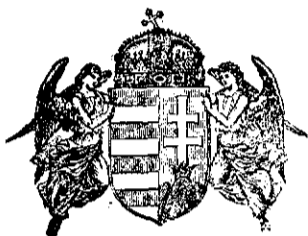
Manufactura de cânepă, in și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - alui

ANTONIU NOVOTNY

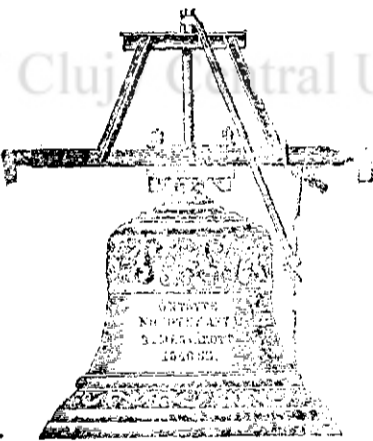
TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dinsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru readjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de tonece de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

intreprindere de tocolărie ♦ GYŐR ♦ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, croșetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

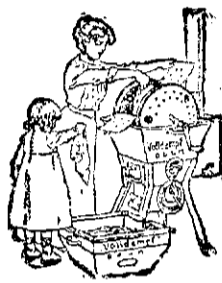
Primesc tocilarea și ascuțirea tuturilor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincie eșteptuesc prompt și la moment.

Canforii și medici au favoruri.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu

aburi („Teligöz“) **sistem JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de spălat a actualității!

În raport cu spălătul cu mâna, se economisesc 75% din timp, lucru, săpun, soacă apă și combustibil.

Rufele se cruță.

Aparat de spălat, fert, aburit și desinfectant totodată.

Ocupă loc mic.

Garanție: se transportă pentru încercare fără nici un obligament.

Deposit stabil:

Pöhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

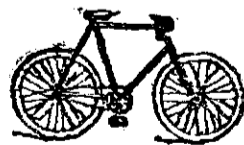
Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnabi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dttto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretizate maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski István**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

**Fempel E.
Pancsova.**

Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. : garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tului, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

În atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.